

Demokrit

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 18

Sve veće interesovanje filozofije za čoveka, interesovanje koje se u koncentričnim krugovi-ma sve više približava svom predmetu, samo je još jedan dokaz da je pojava sofista bila istorijski nužna. No, sofistika se nije rodila iz naučno-teorijske nego u celini iz praktične potrebe. U tome leži dublji razlog što su sofisti u Atini imali tako snažan uticaj, za razliku od jonske fizike koja u njoj nije uspela da trajnoпусти koren. Pozni tiranin Kritija napisao je dramu Sizif, u kojoj se sa otvorene scene deklamuje kako su bogove izmislili mudri državnici da bi naterali ljude da poštuju njihove zakone. U želji da spreče da se čovek, delajući bez svedoka, ogлуši o zakon, oni su stvorili bogove, uvek prisutne, nevidljive, sveznajuće svedoke svekolikog ljudskog delanja i zastrašujući ih njima, držali su narod u pokornosti. Imajući ovo na umu, razumemo zašto Platon u Državi priča legendu o Gigovom prstenu, koji svog nosioca čini nevidljivim ljudskom oku. Prsten bi trebalo da odvoji onoga ko pravedno dela jer je u duši pravedan od drugoga, koji se samo gradi da pravedno dela i čiji je jedini motiv - očuvanje društvene forme. Na ovaj način Platon pokušava da reši problem koji su nagovestili Antifont i Kritija. Isto pokušava da učini i Demokrit kad u svojoj etici daje novo značenje pojmu aidos-a, unutrašnjeg straha, i umesto aidos-a pred zakonom - koji su sofisti poput Antifonta, Kritije i Kalikla pobili - ističe divnu misao o čovekovom aidos-u pred samim sobom. Miletska kosmologija pokazala je koliko je misao o čoveku, a pogotovu o praktičnom vaspitačkom delovanju bila izvorno daleka čisto teorijskom istraživačkom porivu jonske „istorije“. Problem čoveka i njegovog moralnog sveta nije mogao ostaviti po strani čak ni tako strog proučavalac prirode kakav je bio Demokrit. Ali, Demokrit uspeva da izbegne izvesne problematične puteve na koje je rešavanje tog problema namamilo njegove neposredne prethodnike i povlači jasnu razliku između filozofije prirode i mudrosti etičkog vaspitanja. Ono za njega nije teorijska nauka nego drevni oblik pareneze, u kojem se naslede stare sentenciozne poezije na osoben način meša s prirodnonaučnim, racionalnim duhom moderne misli. Svi ti značajni simptomi pokazuju da čovek i njegovo postojanje postaju sve ozbiljniji filozofski problem. Ali, vaspitačka misao sofista ipak ne vodi poreklo odatle. Kako su se rani grčki filozofi javljali po sistemu teze i antiteze (na primer, Heraklit je posebno isticao nastajanje, a Parmenid bivstvovanje), klice kasnijih filozofskih razmišljanja i sistema mogu se naći već u presokratskoj filozofiji. Tako, u Parmenidovom učenju o Jednom, ako se ono poveže sa uzdizanjem uma na račun čulnog iskustva, jasno razlučujemo zametke Platonovog idealizma; u Anaksagorinom Umu prepoznamo začetke kasnijeg filozofskog teizma; a Leukipov i Demokritov atomizam anticipira kasnije materijalističke i mehanicističke filozofske teorije.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com